

спеціальності (262 «Правоохоронна діяльність») / Цуркан-Сайфуліна Ю.В., Чернівці, 2025. 107с.

5. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : Академія, 2021. 244 с.

6. Козак Н. В. Інноваційні технології навчання у вищій школі : монографія. Львів : Новий Світ-2000, 2022. 210 с.

7. Кміть О.В. Кейсова технологія навчання іншомовного спілкування майбутніх педагогів. Техніка і наука, №7(21).2023. С.312-321

УДК 811.161.2:004.89

ІНТЕГРАЦІЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ GEMINI У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ: МЕТОДИКА ТА ВИКЛИКИ

Тимчук І.М.

к.пед.н., доцент, доцент кафедри філології, педагогіки і методики викладання

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. У тезах розглянуто можливість впровадження генеративного штучного інтелекту Google Gemini в освітній процес вищої школи на прикладі вивчення української мови (за професійним спрямуванням). Проаналізовано методику активної взаємодії студентів із ШІ через створення запитів у середовищі Gemini Canvas. Наведено практичні приклади використання моделі для виявлення суржику, перетворення розмовного стилю в офіційно-діловий, а також для рольового моделювання бесід.

Ключові слова: генеративний штучний інтелект, Google Gemini, українська мова (за професійним спрямуванням), промпт, запит, академічна доброчесність.

Наразі ми спостерігаємо значні зміни у підходах до мовної освіти в Україні. Українська мова, яка сьогодні активно оновлюється завдяки запровадженню нових правил правопису (оновлений правопис 2019 року) та позбавленню від росіянізмів,

суржику, знаходить надійну підтримку в сучасних технологіях. Системи штучного інтелекту, подібні до Gemini, вже переросли рівень звичайних інструментів для написання текстів. Тепер це розумні помічники, що здатні підлаштовуватися під потреби конкретного користувача, розуміти зміст завдання та працювати з різними видами інформації. Завдяки цьому процес засвоєння нових мовних норм стає простішим, а навчання — більш гнучким та ефективним для кожного.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні ефективності використання генеративного штучного інтелекту (зокрема моделі Gemini) як допоміжного інструменту в курсі «Українська мова за професійним спрямуванням».

«Практичний досвід, здобутий під час курсу «Академія ІІІ для управлінців від Google for Education», підтвердив високий потенціал моделі Gemini для модернізації навчального процесу [1,2]. Переконана, що інтеграція цих технологій у курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» здатна суттєво оптимізувати роботу з текстовим контентом. У цій доповіді розглянемо конкретні алгоритми продуктивної взаємодії здобувачів освіти з інструментами ІІІ.

Зупинимося на використанні генеративного штучного інтелекту, зокрема **Google Gemini**, як інструменту для вивчення мови. Gemini — це не просто «пошуковик», це мовна модель, яка може стати вашим персональним репетитором, помічником у вивченні та удосконаленні української мови.

1. Аналіз помилок та редагування в середовищі Canvas. Інструментарій Gemini Canvas дозволяє завантажувати та опрацьовувати значні тексти у єдине робоче вікно. Однак, просте автоматичне редагування це лише пасивне використання ІІІ. Для досягнення максимального навчального ефекту пропоную застосовувати підхід активної взаємодії через чітко сформульовані запити (промти), що перетворює систему на персоналізованого репетитора. Замість звичного запиту «виправ текст», пропоную використовувати розширений алгоритм запиту: *«Перевір цей текст на наявність лексичних та пунктуаційних помилок. Не просто виправ, а поясни кожен помилку, посилаючись на чинні правила українського правопису».* Вважаю, що такий підхід забезпечує отримання не лише відкоригованого матеріалу, але й ґрунтовного навчального коментаря, що сприяє

вивченню незрозумілої чи складної теми з української мови. Розглянемо на прикладі речення: *«На нараді ми підняли важливе питання про заключення договору»*. Аналіз III:

«Підняли питання» — лексична помилка (калька). Рекомендовано: **«порушили питання»**.

«Заключення договору» — канцеляризм, невластивий українській діловій мові. Рекомендовано: **«укладання договору»**.

Отже, кінцевий варіант: «На нараді ми порушили важливе питання про укладання договор.» [3].

Як бачимо з прикладу, ми не лише отримаємо відредагований текст, а й стаємо активними учасниками процесу розмірковування редагування та повторення, в зазначеному прикладі, лексичних та граматичних норм української літературної мови.

2. Адаптація тексту до наукового та офіційно-ділового стилю. Згідно з освітніми програмами, студенти (зокрема правники) пишуть курсові та магістерські роботи/ Відповідно до робочої програми з української мови (за професійним спрямуванням) [4] студенти готують доповіді, складають анотації. Проте практика свідчить, що ці роботи часто виконуються без належного врахування особливостей наукового або офіційно-ділового стилю (особливо це стосується усних доповідей та презентацій). Наступним ефективним варіантом роботи з Gemini є використання запиту на стилістичну трансформацію. Розглянемо на прикладі доповіді студента-правника 1 курсу. Оригінал: *«Ну, взагалі, цей новий закон про медіацію — дуже корисна штука для всіх нас. Він дозволяє людям не бігати по судах роками, а швидко домовитися між собою за допомогою посередника. Судді теж видихнуть, бо справ стане значно менше, і черги зникнуть. Головне тут, щоб медіатори були нормальні і шарили в темі конфліктів. Тоді всім сторонам буде вигідно, зручно і, головне, дешевше.»* Пишемо промт: *«Перепиши це повідомлення в офіційно-діловому стилі. Заміни розмовні фрази на канцеляризми та лексику, доречну для академічної доповіді або спілкування з роботодавцем»*. Отримуємо таку трансформацію тексту з розмовного стилю в офіційно-діловий: *«Варто зазначити,*

що ухвалення нового закону про медіацію є важливим кроком для удосконалення правової системи. Цей нормативно-правовий акт надає сторонам можливість врегулювати спори в позасудовому порядку, уникаючи тривалих судових розглядів. Такий підхід сприятиме розвантаженню судової системи та оптимізації процесуальних строків. Ключовою умовою успішної реалізації закону є високий кваліфікаційний рівень медіаторів, що забезпечить ефективність процедури та захист інтересів усіх учасників процес.» [3].

В результаті студенти бачать відмінність між стилями, її лексичними та граматичними особливостями і запам'ятовують кліше, канцеляризми офіційно-ділового стилю.

3. Моделювання професійних ситуацій. Ще одним способом взаємодії зі штучним інтелектом є симуляція реальних професійних сценаріїв. Студенти мають змогу «програти» майбутні комунікативні ситуації наперед, що сприяє розвитку впевненості та вдосконаленню фахового мовлення. Розглянемо це на прикладі підготовки до працевлаштування. Студент-юрист 4-го курсу готується до співбесіди, відчуває хвилювання та прагне відпрацювати відповіді на ймовірні запитання. Для цього він формує рольовий промт для Gemini: *«Уяви, що ти — вимогливий адвокат і потенційний роботодавець, а я — студент 4 курсу, який претендує на посаду помічника юриста. Проведи зі мною співбесіду українською мовою. Став запитання по черзі, чекай на мою відповідь, а потім виправляй мої мовні та змістові помилки в ній перед наступним запитанням».*

Зразок діалогу:

- **Gemini (Адвокат):** Доброго дня. Розпочнемо. Скажіть, будь ласка, чому ви обрали саме нашу юридичну фірму для початку своєї кар'єри і які галузі права вас цікавлять найбільше?

- **Студент:** Доброго дня. Я слідкую за вашою фірмою давно. Мені подобається, що ви приймаєте участь у гучних кримінальних справах. Я хочу набиратися досвіду саме в кримінальному праві.

- **Gemini:** Дякую за відповідь. Зробимо паузу для аналізу. «Я сліdkую за вашою фірмою» — калька. Краще сказати: «Я стежу за діяльністю вашої фірми». «Приймаєте участь» — поширена помилка. Нормативна форма: «берете участь». «Набиратися досвіду» — стилістично краще: «набувати досвіду» [3].

Етичні виклики та академічна доброчесність. Попри зазначені переваги у вдосконаленні знань з української мови ШІ несе ризики, які не можна ігнорувати. Галюцинації: мовні моделі схильні до генерації вигаданих фактів або граматичних правил, які звучать переконливо. Доброчесність: використання ШІ має бути прозорим. Студенти повинні декларувати використання інструментів, а викладачі — зміщувати фокус оцінювання з результату (тексту есе) на процес (аргументація, усний захист).

Взаємодія з Gemini дозволяє підсилити можливості студента (швидкий пошук синонімів, перевірка тексту, стилістичне удосконалення), але не замінює необхідності фундаментального знання граматики української мови та розвитку комунікативних здібностей.

Список використаних джерел:

1. Тренінг 1: Основи ШІ, майстерність створення запитів та ШІ-грамотність <https://www.youtube.com/live/zfcjFeOk96w>
2. Тренінг 3: Розширені можливості Gemini: інтеграції, дослідження та автоматизація <https://www.youtube.com/live/gkkhuOuX9e4>
3. Google. Gemini : [велика мовна модель]. 2024. URL: <https://gemini.google.com> (дата звернення: 26.01.2026).
4. Робоча програма з навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за напрямом підготовки D 8 Право, бакалаврський рівень вищої освіти / Укладач, канд. пед.наук І.М. Тимчук - Біла Церква: БНАУ, 2025. 32 с.